Diagnozowanie raka

The Cancer Council Victoria

Osobom cierpiącym na objawy sugerujące raka, lekarz zwykle proponuje wykonanie badań. Badania te mogą wykazać, czy rak jest rzeczywiście obecny. Z reguły badania mogą ujawnić lokalizację nowotworu w organizmie.

Istnieje kilka popularnych rodzajów badań wykonywanych w diagnostyce nowotworów. Osoba, u której występują objawy choroby nowotworowej może zostać poddana jednemu lub kilku z tych badań. W trakcie badań, pacjentowi może towarzyszyć zaprzyjaźniona osoba.

Poproś lekarza lub osobę wykonującą badanie o:

- wyjaśnienie wszystkich kwestii, których nie rozumiesz
- zorganizowanie pomocy tłumacza, jeśli jest ci potrzebna.

Badanie lekarskie

Jeśli u chorego pojawił się nietypowy obrzęk, lekarz obejrzy i zbada dotykowo miejsce obrzęku. W przypadku dolegliwości bólowych, lekarz zbada dotykowo bolesną okolicę. Lekarz może również zbadać palpacyjnie obszar okalający miejsce obrzęku lub ognisko bólu.

Badania laboratoryjne krwi i moczu

Niektóre odmiany raka (na przykład rak gruczołu krokowego czy jajników) wytwarzają substancje przenikające do krwi lub moczu. Na podstawie tych substancji lekarz może stwierdzić obecność nowotworu w organizmie. Lekarz może chcieć pobrać próbkę krwi przy pomocy igły i strzykawki lub poprosić o przyniesienie próbki moczu. Próbki zostaną przesłane do laboratorium celem wykonania badań.

Badanie rentgenowskie lub tomografia

(zdjęcia rentgenowskie, tomografia komputerowa, obrazowanie metodą rezonansu magnetycznego, badanie radioizotopowe kości, USG)

Badania te wykonywane są przy użyciu aparatów do obrazowania. Dzięki nim możliwe jest zajrzenie do wnętrza organizmu i zanalizowanie poszczególnych organów czy zmian nowotworowych. Wykorzystywane aparaty emitują bardzo bezpieczne dawki promieniowania, pól magnetycznych lub fal radiowych w celu wykonania zdjęć.

Przed wykonaniem badania chory może zostać poproszony o wypicie specjalnego płynu lub otrzymać zastrzyk. Płyny te pomagają poprawić widoczność niektórych narządów wewnątrz organizmu. Chory może zostać poproszony o wstrzymanie się od posiłków i napojów na kilka godzin przed badaniem.

Aparat przeznaczony do badań znajduje się w specjalnym pomieszczeniu. Osoba zajmująca się obsługą aparatu w trakcie badania może pozostać w pomieszczeniu głównym lub przejść do sąsiedniego pokoju.

Przed wykonaniem badania możesz zostać poproszony o zdjęcie niektórych części garderoby i założenie specjalnego fartucha. Osoba obsługująca aparat wskaże ci, gdzie powinieneś się położyć. Aparat może obracać się wokół ciebie lub też przesuwać się nad tobą w czasie wykonywania zdjęć. Przestrzeń wewnątrz aparatu może być niewielka. Jeżeli cierpisz na lęk przed małymi pomieszczeniami, powiedz o tym osobie wykonującej badanie. Postaraj się zrelaksować zamykając oczy. W niektórych przypadkach aparat może pracować hałaśliwie.

Obrazowanie wykonywane jest z reguły w warunkach szpitalnych lub w specjalnej klinice. Niektóre z badań zajmują około pięciu minut, ale część z nich może trwać dłużej. Niewielkie uczucie lęku u osoby poddawanej badaniu jest zupełnie normalne. Obrazowanie nie jest bolesne i nie wywołuje żadnych dolegliwości.

Badania wziernikowe

(cytoskopia, sigmoidoskopia, kolonoskopia, bronchoskopia, histeroskopia)

W trakcie w/w badań, do organizmu wprowadzana jest niewielka rurka zaopatrzona w źródło światła oraz kamerę. Lekarz może w trakcie badania obracać tą rurką. Kamera umożliwia obserwację, na ekranie przypominającym telewizor, obrazów z wnętrza organizmu. Lekarz może również wprowadzić rurkę pozwalającą na wykonanie wycinka tkanki, celem późniejszej analizy mikroskopowej. Zabieg ten nazywany jest biopsją.

Przed wykonaniem jednego z tych badań, chory może zostać poproszony o powstrzymanie się od spożywania pokarmów oraz napojów na kilka godzin przed badaniem. Niekiedy pacjent proszony jest o wypicie specjalnego płynu przed wykonaniem zabiegu. Pozwala to poprawić widoczność uzyskiwanych obrazów.

Osoba poddawana badaniu czasem otrzymuje środek uspokajający tak, aby mogła spokojnie przystąpić do badania. W przypadku niektórych badań, pacjenci poddawani są znieczuleniu w czasie zabiegu.

Badania te wykonywane są zwykle w warunkach szpitalnych i zajmują mniej więcej godzinę czasu. Planując przystąpienie do badania warto jest zarezerwować godzinę przed i godzinę po badaniu.

▶ *Polish*

Diagnosing cancer

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
  (03) 9209 0169
- **Angielski**
  13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004

Diagnozowanie raka

The Cancer Council Victoria

Pacjenci wypisywani są do domu, gdy narkoza utraci swoje działanie.

Przed badaniem, należy poinformować lekarza o ewentualnie zażywanych lekach, gdyż niektóre z nich mogą mieć ujemny wpływ na powracanie do przytomności po badaniach.

Wiele osób martwi się przebiegiem badań. Niektóre z nich uczuwają niewielki ból podczas badań, który szybko mija.

Biopsja

Biopsja polega na pobraniu komórek, które następnie analizowane są pod mikroskopem. Komórki pochodzące z substancji płynnych pobierane są za pomocą strzykawki. Komórki pochodzące z tkanki wycinane są za pomocą skalpela lub innego podobnego instrumentu. Komórki rakowe różnią się wyglądem od zdrowych komórek, więc patolog łatwo potrafi rozpoznać obecność komórek rakowych (patolog jest lekarzem, który zajmuje się analizą biopsji). Komórki w biopsji są barwione, co pozwala patologowi na ustalenie, czy występuje w nich rak, czy też nie. Wyniki biopsji gotowe są w ciągu tygodnia.

Przed wykonaniem biopsji, często stosowana jest narkoza, która działa znieczulająco. W niektórych przypadkach, stosuje się znieczulenie miejscowe, ale najczęściej stosowaną metodą znieczulenia jest narkoza ogólna. Na kilka godzin przed podaniem narkozy pacjentom nie wolno spożywać posiłków ani płynów. Jeśli zachodzi potrzeba, po biopsji lekarz zeszywa skórę.

Większość zabiegów biopsji wykonywana jest w szpitalach. Drobne biopsje mogą być wykonywane w gabinetach lekarskich. Przeprowadzenie biopsji zabiera około piętnastu minut. Przed biopsją oraz po biopsji należy zarezerwować większą ilość czasu, który pozwoli na przygotowanie pacjenta do narkozy oraz powrót pacjenta do przytomności.

Lęk jest stanem zupełnie normalnym przed zabiegiem biopsji. Niektórzy odczuwają niewielki ból po badaniu, ale nie trwa on długo.

Uczucia po odebraniu diagnozy raka

Powyższe badania mogą wykazać obecność, umiejscowienie i ewentualne przerzuty raka. Jeśli badania wykażą obecność choroby nowotworowej, lekarz udzieli ci wszelkich wyjaśnień i prognozę na przyszłość.

Wyniki powyższych badań wysyłane są lekarzowi, które je wykonał w przeciągu kilku dni. Czasami pacjenci kierowani są na wiele innych badań, co oznacza, że może minąć kilka dni lub tygodni, zanim diagnoza zostanie potwierdzona.

Osoby, które dowiadują się o chorobie raka często doznają wstrząsu i uczucia lęku. Dobrze jest wtedy porozmawiać na temat swoich doznań z przyjaciółmi lub rodziną. Można również poprosić lekarza o skierowanie do psychologa.

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
  (03) 9209 0169
- **Angielski**
  13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004